

Jonas Eikas tale ved modtagelsen af Nordisk Råds litteraturpris

Taler

Jonas Eika
Forfatter

Dato

29. oktober 2019

Sted

Konserthuset i Stockholm

Jeg står her med taknemlighed og ømhed over for dem, jeg deler livet med, dem der inspirerer mig, dem jeg tænker sammen med, dem jeg laver politik og litteratur med, dem jeg organiserer mig sammen med. Bogen, som får den her pris, findes også på grund af dem. På grund af mennesker, som bruger deres kræfter, ikke for at tjene den herskende orden eller for at indtage en lukrativ position i den, men fordi de tror og håber på en anden. En kultur, der ikke hviler på patriarkalske magtforhold, et fællesskab, der ikke kræver racistisk eksklusion, et klasseløst og magtløst samfund, hvor vores kreative og kærlige kræfter ikke tjener staten og kapitalens dødsmaskiner, men tjener os alle og livet, i alle dets former, menneskelige såvel som ikke-menneskelige.

Jeg tror, at der i litteraturen findes en drøm om et sprog, der ikke kræver glemsel for at betyde noget. Et sprog der er på højde med verden, i al dens undertrykkelse og fortvivlelse, men samtidig åbent for det ubestemmelige, det uudsigelige, som findes i alle ting, og hvorfra en ny orden kan komme.

Nordisk Råds arbejde med at oversætte og udbrede bøger fra både større og mindre sprogområder bidrager muligvis til dét. Men lad os ikke glemme, at Nordisk Råd også er en institution, en del af et officielt samarbejde mellem nogle af de rigeste nationalstater i verden.

Jeg tror, at den racistiske og islamofobiske nationalisme, der i disse år vinder frem i de nordiske nationalstater, er afhængig af hvidhed, af en forestilling om den hvide majoritets eksklusive ret til national velstand og sikkerhed. Og jeg ser hvidhed som en arv fra den koloniale fortid, der også gennemkrydser Norden, og som ingen af de magter, der tidligere har koloniseret og undertrykt oprindelige befolkninger, har vist en vilje til at konfrontere. Tværtimod. Mange af dem viser en vilje til bruge den.

Jeg taler til den danske statsminister (som også sidder i denne sal). Mette Frederiksen, som står i spidsen for et socialdemokrati, der er kommet til magten ved at overtage den forrige regerings racistiske sprog og politikker. Mette Frederiksen, som kalder sig for Børnenes Statsminister, men fører en udlændingepolitik der splitter familier ad, gør dem fattige og udsætter både børn og voksne for en langsom, nedbrydende vold i landets såkaldte Udrejsecentre. Luk Sjælsmark, luk Kærshovedgård, luk Ellebæk, afskaf hele lejrsystemet. Mette Frederiksen og Socialdemokratiet, der siger, at de kæmper for velfærd og billige boliger, men gennemfører det hidtil største angreb på den almene boligsektor. Mette Frederiksen og socialdemokratiet, der siger, at ”I Danmark er vi alle lige”, men med den såkaldte ghettoplan vil forskelsbehandle borgere efter herkomst og klasse. I Danmark er racismen både kulturel og juridisk, i Danmark har vi statsracisme.

Men jeg taler også til de andre nordiske ministre.

Også i jeres lande placeres flygtninge og migranter i lukkede fængsler eller afsidesliggende lejre. Og de bliver nedbrudt og syge, nogle forsøger at tage deres eget liv. Fra alle jeres lande er der folk der bliver deporteret til steder, hvor de ikke er i sikkerhed, eller hvor de ikke har nogen fremtid. Og mange af jeres lande er med til at finansiere udvidelsen og militariseringen af EU's grænser, en proces der koster tusindvis af flygtninge og migranter livet, mens den på samme tid kommer sikkerheds- og våbenindustriene til gode, herunder flere nordiske firmaer.

Men først og fremmest taler jeg til alle og enhver, som vil noget andet. Uanset om vi er privilegerede eller undertrykte af de her samfund – og mange af os er begge dele – så er vi fælles om ikke at have valgt dem. Ingen af os har valgt at leve i undertrykkende samfund. De har ikke krav på vores troskab. Men det kræver noget af os at desertere fra dem. Særligt i de situationer, hvor vi er privilegerede, kræver det en opmærksomhed over for den undertrykkelse og de kampe, som mange års neoliberal og nationalistisk politik har forsøgt at gøre os blinde og døve overfor. Hvis vi har ekstra penge og ressourcer, kræver det at vi omfordeler dem solidarisk. Og for os alle, tror jeg det kræver, at vi ødelægger det afgrænsede, uniforme selv, som staten og kapitalen har skabt i os, og lærer at handle sammen igen, på tværs og i kraft af vores forskelle. Det kræver, at vi finder hinanden.

Kilde

www.information.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Takketale

Relateret

Christina Hagens tale ved modtagelsen af Otto Gelsted-prisen
29. november 2019

Dy Plambecks tale ved modtagelsen af Politikens Litteraturpris
10. maj 2020

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jonas-eikas-tale-ved-modtagelsen-af-nordisk-rads-litteraturpris>